

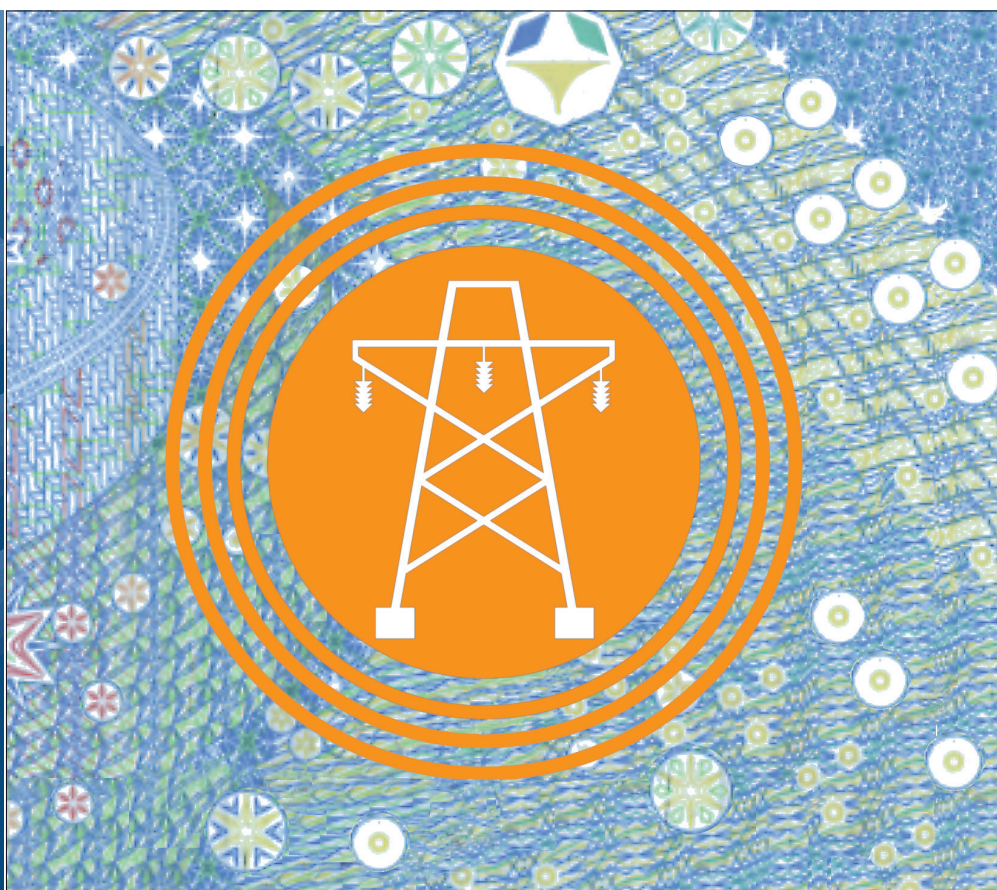

Endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomheten

Oppsummering av høringsuttalelser og endelig
forskriftstekst

70
2012

R
A
P
P
O
R
T

Endring i forskrift nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

Endringer vedrørende NVE-renten, håndtering av
FoU-kostnader, mer-/mindreinntekt, m.m.

Oppsummering av høringsuttalelser og endelig
forskriftstekst

Rapport nr 70 2012

Endringer i kontrollforskriften

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Silje Cathrine Syvertsen
John Guttorm Cock, Ole-Petter Kordahl, Mi Lagergren, Tore
Langset, Siri Hau Steinnes, Silje Cathrine Syvertsen, Kjersti

Forfattere: Vøllestad

Trykk: NVEs hustrykkeri

Opplag: 50

Forsidefoto:

ISSN 1501-2832

ISBN 978-82-410-0858-0

Sammendrag:

Emneord: Inntektsramme, avkastning, rente, FoU, insentiver, mer-/mindreinntekt

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Desember 2012

Innhold

Forord	5
Sammendrag	6
1 Innledning	8
1.1 Om høringen.....	8
1.2 Innholdet i dette oppsummeringsdokumentet.....	9
2 Generelle merknader	11
2.1 Høringsinstansenes innspill	11
2.2 NVEs kommentar	11
3 Merknader til de enkelte bestemmelser	13
3.1 Gevinst eller tap ved avgang av anlegg	13
3.1.1 Endring i § 4-9: Gevinst eller tap ved avgang av	13
3.1.2 Høringsinstansenes innspill.....	13
3.1.3 NVEs kommentar	13
3.1.4 Endelig forskriftstekst	13
3.2 Finansiering av FoU og demoprojekter.....	13
3.2.1 Endring i § 7-3: Kostnader som kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme	13
3.2.2 Høringsinstansenes innspill.....	14
3.2.3 NVEs kommentar	14
3.2.4 Endelig forskriftstekst	15
3.3 Håndtering av mer- og mindreinntekt	16
3.3.1 Endring i §§ 7-5, 8-7 og 18-5.....	16
3.3.2 Høringsinstansenes innspill.....	17
3.3.3 NVEs kommentar	19
3.3.4 Endelig forskriftstekst	22
3.4 Referanserenten	23
3.4.1 Endring i § 8-3: Referanserente	23
3.4.2 Høringsinstansenes innspill.....	23
3.4.3 NVEs kommentar	26
3.4.4 Sammenligning av rentenivå med ny og gammel modell.....	29
3.4.5 Endelig forskriftstekst	30
3.5 Data som skal inngå i KILE-ordningen	30
3.5.1 Endring i § 9-1: Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi (KILE)	30
3.5.2 Høringsinstansenes innspill.....	30
3.5.3 NVE kommentarer	31
3.5.4 Endelig forskriftstekst	31
3.6 Referansepris på kraft.....	31
3.6.1 Høringsinstansenes innspill.....	31
3.6.2 NVEs kommentarer.....	31
3.6.3 Konklusjon	32
4 Økonomiske og administrative konsekvenser.....	33

4.1	Konsekvenser for virksomhetene og kundene.....	33
4.2	Konsekvensene for myndighetene	33
5	Endelig forskriftstekst	34
6	Referanser	37

Forord

Forslag til endringer i kontrollforskriften ble sendt på høring 20. juni 2012. Høringsfristen var 21. september 2012.

NVE har mottatt 27 høringsuttalelser.

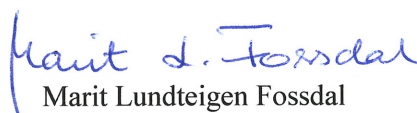
NVE har gjennomgått og vurdert de innkomne høringsuttalelsene. For å synliggjøre hvilke endringer som gjøres på bakgrunn av høringsrunden, har NVE i dette dokumentet oppsummert og kommentert de innkomne uttalelsene.

Forskrift om endring i kontrollforskriften vil tre i kraft fra 1. januar 2013, med unntak av endringene i § 9-1 første ledd som vil tre i kraft fra 1. januar 2014 og endringen i § 7-5 femte ledd og § 18-5 nytt annet ledd som trer i kraft 1. januar 2015.

Oslo, 4. desember 2012

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Sammendrag

I høringsforslaget fra juni 2012 (NVE-høringsdokument 1/2012) foreslås det justeringer i kontrollforskriften som skal legge til rette for at nødvendige investeringer i nettet blir gjennomført, stimulere til økt FoU-aktivitet i nettselskapene og bidra til at nettselskapene ikke akkumulerer mer- eller mindreinntekt over tid. Det gis et kort sammendrag av hovedinnspillene i høringen under. I tillegg ble det foreslått justeringer i forskriftsteksten vedrørende KILE-ordningen og rapportering av tap og gevinst ved avgang av anleggsmidler, som ikke representerer materielle endringer for nettselskapene. Det foreligger ingen høringsuttalelser til disse forslagene.

De fleste høringsinstansene er positive til forslaget om å øke insentivene til å drive med FoU-prosjekter. Flere gir uttrykk for at taket for hvor mye som kan inngå direkte i tillatt inntekt bør settes høyere enn foreslått, noe de mener er mer i tråd med regjeringens signaler i forskningsmeldingen og praksisen ellers i næringslivet. NVE har understreket at ordningen kun skal være et supplement til allerede eksisterende støtteordninger og vil ikke øke taket for hvor mye som kan dekkes inn.

Det har kommet innspill på at det er krevende å utforme søknaden og at det legges opp til mye byråkrati, noe som kan bli utfordrende for mindre ressurssterke selskaper. NVE mener det er en enkel prosess ved at alle prosjekter må gjennom den generelle søknadsprosessen tilskuddsinstitusjonene uansett legger opp til, på lik linje med alle andre søknader om støtte. Merarbeidet NVEs ordning fører til, er redegjørelse for prosjektets relevans i forhold til at det skal bidra til effektiv drift, utvikling og/eller utnyttelse av nettet. Norsk Industri mener dette er særbehandling av en bransje og at det vil generere unødvendig administrativt arbeid. Slik NVE ser det vil prosjekter som faller innenfor ordningen hovedsakelig involvere nettselskap og derfor ikke gi direkte konkurransevriddninger.

Når det gjelder de foreslåtte endringene om å avskrive mindreinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt, peker flere høringsinstanser på at Statnett bør særbehandles for å unngå store variasjoner i tariffene som følge av de variable flaskehalsinntektene. Statnett foreslår å øke grensen til 45 prosent av tillatt inntekt for selskapet, det samme gjelder for bruk av NVE-rente for renteberegning av merinntekten, samt at de foreslår at mindreinntekten over denne grensen ikke strykes, men renteberegnes med null i rente. NVE har vurdert innspillene og kommet frem til at det bør være tilstrekkelig å sette en grense for Statnetts sentralnettsvirksomhet på 35 prosent av tillatt inntekt både for avskriving av mindreinntekt og høy renteberegning av merinntekt. Å renteberegne mindreinntekten med null i rente vil gi for svake insentiver til å redusere den.

Videre foreslår Statnett, med støtte fra en rekke andre instanser, at implementeringen av renteberegning basert på NVE-rente av merinntekt utsettes til 2014, med ønske om stabile tariffer. Norsk Hydro og Norsk Industri mener at Statnett ikke bør fritas fra regelendringen, fordi Statnett har brukt denne ordningen aktivt til å blant annet redusere finansieringskostnadene sine. Slik situasjonen er i dag er det etter NVEs syn ikke ønskelig at Statnett reduserer sentralnetts tariffen i 2013 ytterligere, for deretter å øke den kraftig i 2014, av hensyn til ønsket om stabil og forutsigbar nettleie. NVE ser ikke det samme behovet for andre selskaper som har opparbeidet seg merinntekt, og vil derfor

ikke endre datoen for ikrafttredelse generelt. Statnett vil imidlertid få dispensasjon fra denne delen av forskriften for 2013 dersom de søker om det.

Grunnet ekstra høye kostnader i 2011 som følge av Dagmar og høye estimatavvik for fremtidige pensjonskostnader, blir økningen i inntektsrammene for 2013 vesentlig høyere enn normalt. Disse ekstraordinære kostnadene kommer inn i beregningen av 2013-rammene to ganger. Først gjennom kostnadene fra 2011 som legges til grunn i kostnadsgrunnlaget for 2013 og deretter gjennom beregningen av avviket mellom estimerte og faktiske kostnader for 2011. Det er derfor grunn til å tro at rammene for 2013 er høyere enn hva bransjens faktiske kostnader kommer til å bli, og at det kommer en negativ korleksjon i 2015. Enkelte selskaper vil ha en høy mindreinntekt ved utgangen av 2014 dersom ikke mesteparten hentes inn i 2013 og 2014. NVE har derfor besluttet å utsette tidspunktet for når mindreinntekt over 25 prosent (35 prosent for Statnett) avskrives fra 2014 til 2015.

Nettselskapene er generelt positive til forslaget den nye rentemodellen. Det er noe skepsis rundt forslaget om en fast nøytral realrente, både når det gjelder bruken og nivået på denne. Industrien er skeptisk til at en slik nøytralrente vil ligge over det faktiske nivået på renten over tid. Statnett foreslår å benytte en flyende rente basert på 5-årig swaprente fratrasket 10 basispunkter som risikofri rente i egenkapitalen. NVE mener at en slik rente inneholder kredittrisiko av usikker størrelse, som kan avvike mye fra 10 basispunkter. NVE holder fast ved å bruke en fast realrente på 2,5 prosent, begrunnet i ønsket om langsiktighet i egenkapitalavkastningen.

Videre er det innspill på at man bør avvente Finansdepartementets NOU om samfunnsøkonomiske analyser som ble lagt frem 3. oktober, ved vurdering av størrelsen på markedspremien. I NOU'en nevnes ikke noe om størrelsen på markedspremien og NVE ser ingen grunn til å endre på forslaget sitt om å øke denne til 5 prosent, basert på vurderingene i høringsdokumentet. I tillegg vises det til St. Meld. 13 (2010-2011) om aktivt norsk statlig eierskap, hvor det anbefales at Staten skal legge til grunn en markedspremie på 5 prosent.

Statnett spiller inn at kredittpåslaget ikke bør baseres på kraftobligasjoner ettersom disse ikke nødvendigvis gir det beste bildet på kostnaden til fremmedkapital for et nettselskap. De foreslår å benytte et fast påslag som vurderes periodevis. Forslaget om et variabelt påslag kom fra flere i bransjen, som mener det vil gi en bedre og mer forutsigbar referanserente, ved at de faktiske markedsforholdene reflekteres. NVE har ingen andre datakilder enn kraftobligasjoner å bruke til å estimere et flytende påslag. Det er vårt inntrykk at dette er ønskelig fra bransjen sin side, samt at NVE skal regulere nettselskap ut i fra at disse opererer effektivt i kapitalmarkedet.

Mange høringsinstanser ber om at den nye NVE-renten gjøres gjeldende fra og med 2012, ettersom prognosene for eksisterende NVE-rente ligger historisk lavt for 2012. NVE holder fast ved at den nye rentebestemmelsen først skal gjelde fra 2013. NVE skal sørge for at nettselskapene får en rimelig avkastning over tid og vi mener at den nye rentebestemmelsen fra 2013 vil bidra til dette, selv om avkastningen i 2012 isolert sett kan virke noe lav.

1 Innledning

1.1 Om høringen

Forslaget til endringer i kontrollforskriften ble sendt på høring 20. juni 2012.

Høringsfristen var 21. september 2012.

Høringsdokumentet er lagt ut på NVEs nettsted www.nve.no og offentliggjort i NVE dokument 1/2012.

Det er kommet inn 27 høringsuttalelser.

Følgende høringsinstanser har ingen merknader:

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Fylkesmannen i Hedmark
- Justis- og Beredskapsdepartementet
- Landsorganisasjonen i Norge
- Miljøverndepartementet
- Post- og Teletilsynet

Følgende høringsinstanser har hatt merknader:

- Agder Energi AS
- BKK Nett AS
- Eidsiva Nett AS
- Energi Norge
- Finansdepartementet
- Fornyings-, administrasjon og kirkedepartementet
- Fredrikstad Energi Nett AS
- Hafslund Nett AS
- KS Bedrift og DEFO
- Lyse Elnett AS
- Nordlandsnett AS
- Norsk Hydro ASA
- Norsk Industri
- NTE Nett AS

- SFE Energi AS
- Sintef Energi AS
- Skagerak Nett AS
- Statnett SF
- Sunnfjord Energi AS
- The Norwegian Smartgrid Centre

Alle høringsuttalelsene er lagt ut på NVEs nettsted www.nve.no.

1.2 Innholdet i dette oppsummeringsdokumentet

Dette dokumentet oppsummerer de innkomne høringsuttalelsene og gir NVEs kommentarer.

Et par høringsinstanser har kommet med generelle merknader til forslaget som ble sendt på høring. Disse er behandlet i pkt. 2.

En rekke høringsinstanser har kommet med merknader til de enkelte bestemmelser. Disse er behandlet i pkt. 3.

I den grad det ikke uttrykkelig fremgår av dette dokumentet at NVEs forutsetninger eller tolkninger er endret, vil NVE legge det som er sagt i høringsdokument 1/2012 til grunn ved tolkningen og anvendelsen av forskriften etter endringen selv om det ikke er gjentatt her.

Den endelige forskriftsteksten finnes i pkt. 5.

Endringene sammenholdt med forslaget som ble sendt på høring er:

- § 7-5 femte ledd:

Ny setning er inkludert: *For Statnett SF sitt sentralnett gjelder kravet om avskrivning for mindreinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE.*

Følgende forslag Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE.

erstattes med *Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger de fastsatte grensene i første ledd.*

- § 8-7 annet ledd:

Ny setning er inkludert *For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE.*

Følgende setninger Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 % av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE.

Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente eller en lavere sats benyttes.

erstattes med Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillat inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE.

Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder eller lavere benyttes.

- § 18-5 nytt annet ledd

Følgende forslag § 7-5 femte ledd trer i kraft 1. januar 2014 med virkning første gang for akkumulert mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2014.

erstattes med § 7-5 femte ledd trer i kraft 1. januar 2015 med virkning første gang for akkumulert mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2015.

2 Generelle merknader

2.1 Høringsinstansenes innspill

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) påpeker at NVE ikke har problematisert eller avkreftet hvorvidt de foreslåtte endringene kan være i strid med EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte. FAD ber derfor om en vurdering av om enkelte aktører oppnår en fordel ved endring i beregning av NVE-renten, ved håndtering av FoU-kostnader eller ved endring i håndtering av mer-/mindreinntekt. Dersom de foreslåtte endringene medfører en fordel for enkelte foretak eller grupper av foretak, kan dette være i strid med regelverket.

Finansdepartementet (FIN) etterlyser en samlet vurdering av virkningen på total inntektsramme og nettleie av de endringene som foreslås. De mener det er vanskelig å ta stilling til høringsdokumentet siden økonomiske konsekvenser og vurderinger i liten grad fremkommer. Spesielt mener de det burde vært en bredere omtale av slike konsekvenser knyttet til endringene for hvordan nettselskapenes mer-/mindreinntekt skal håndteres i inntektsrammen.

FIN sine øvrige merknader knyttet til finansiering av FoU og referanserenten er kommentert av NVE under avsnittene i punkt 3 som behandler disse teamene.

2.2 NVEs kommentar

Endringene i kontrollforskriften som fremkommer av dette dokumentet, gjelder for alle nettselskap i Norge og har samme virkning for alle. De medfører ingen fordel for enkelte foretak eller grupper av foretak innenfor nettbransjen. Forslaget om å automatisk dekke FoU-kostnader, begrenset til 0,3 prosent av avkastningsgrunnlaget, er i tråd med eldirektiv III artikkel 37 nr. 8. Direktivet oppfordrer regulator til å gi insentiver til at nettselskapene øker FoU-innsatsen på relevante nettmessige områder. Formålet om at alle nettselskap skal oppnå rimelig avkastning gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet er en forutsetning for alle endringer i kontrollforskriften. Med rimelig avkastning legges til grunn et nivå som er likt det man kan oppnå ved en balansert investeringsportefølje på en aksjebørs, korrigert for forskjeller i risiko. NVE kan derfor ikke se at noen av de foreslåtte endringene kan være i strid med EØS-reglene om offentlig støtte.

I høringsdokumentet er det beskrevet at den foreslåtte endringen i referanserenten isolert sett vil føre til en økning i inntektsrammen på 5-7 prosent på kort sikt. I et lengre perspektiv vil det kun være økningen i markedspremien fra 4 til 5 prosent som gir en permanent økning i referanserenten, dersom markedene stabiliser seg på samme nivå som før finanskrisen. Effekten av økt markedspremie er på 0,48 prosent, det vil si at avkastningen som inngår i inntektsrammen vil øke permanent med 0,48 prosent som følge av renteendringen.

Den nye ordningen for håndtering av FoU-kostnader gir nettselskap som utfører slike prosjekter økt lønnsomhet sammenlignet med hvordan dette håndteres i inntektsrammene i dag. Inntektsrammen til selskapene som driver FoU vil kunne øke opptil 0,75 prosent,

men for bransjen som helhet vil inntektsrammene kun øke dersom ordningen fører til økt FoU-aktivitet.

De økonomiske konsekvensene av endringene i håndteringen av mer-/mindreinntekten for nettselskapene er avhengig av flere forhold. Blant annet avhenger det av hvordan selskapene har innrettet seg etter regelverket til nå. Selskaper som har akkumulert mer- eller mindreinntekt som overstiger 25 prosent (35 prosent for Stanett SF) av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigeret KILE, har etter NVEs syn innrettet seg i strid med reglene om at mer-/mindreinntekten skal styres mot null over tid. For å styre mer-/mindreinntekten mot null må de redusere/øke nettleien. Dette må de gjøre uavhengig av om de foreslåtte regelendringene trer i kraft eller ikke. Regelendringene vil imidlertid gjøre det lønnsomt for nettselskapene å gjøre dette noe raskere enn ellers. Virkningen vil derfor i de fleste tilfeller ikke være av vesentlig betydning.

I noen få ekstreme tilfeller av mindreinntekt kan nettselskapene ha problemer med å komme under grensen på 25 prosent i tide og følgelig miste retten til å kreve inn det avskrevne beløpet gjennom nettleien fra sine kunder. Etter NVEs vurdering vil dette ikke være veldig problematisk for de det måtte gjelde. For kundene vil resultatet bli lavere nettleie enn det ellers ville blitt. NVE har imidlertid bestemt at regelendringen for avskrivning av mindreinntekten skal utsettes til 2015 (jf. ny § 18-5), slik at selskapene kan hente denne inn over perioden 2012-2015. Dette vil gjøre problemet enda mindre.

Inntektsrammene som varsles for 2013 er 29 prosent høyere enn inntektsrammene som er varslet for 2012. Omtrent en fjerdedel av økningen skyldes endringen i beregningen av referanserenten (ny § 8-3). Mesteparten av økningen skyldes temporære økninger som følge av særskilte omkostninger knyttet til referanseåret 2011. Spesielt kommer disse kostnadene som følge av ekstraordinære uvær og store estimatavvik i pensjonsforpliktelsene. Til tross for økningen i varslet inntektsramme for 2013 og regelendringene for beregning av mer-/mindreinntekten, ser tarifføkningen for 2013 ut til å være minimal. For å etterkomme Finansdepartementets merknader, har NVE spurt 12 av de største selskapene i Norge (representerer 50 prosent av samlet inntektsramme og samlet økning) om hvordan de vil sette tariffene i 2013. Svarene viser en økning i tariffene fra 0 til 10 prosent, mens økningen i gjennomsnitt vil være på rundt 1,3 prosent (veid gjennomsnitt).

Dette viser at tariffene ikke nødvendigvis øker proporsjonalt med økningene i inntektsrammene. Selskapene tar hensyn til temporære svingninger i inntektsrammene når de fastsetter tariffene, og bruker mer-/mindreinnteksordningen aktivt. NVE mener den nye ordningen er tilstrekkelig for at selskapene skal unngå unødvendige svingninger i tariffene.

3 Merknader til de enkelte bestemmelser

3.1 Gevinst eller tap ved avgang av anlegg

3.1.1 Endring i § 4-9: Gevinst eller tap ved avgang av

Høringsdokumentets forslag:

§ 4-9 Gevinst eller tap ved avgang av anlegg

Gevinst eller tap ved avgang av anleggsmidler skal rapporteres for hvert virksomhetsområde i henhold til § 3-1 første ledd.

3.1.2 Høringsinstansenes innspill

Det er ingen merknader knyttet til spesifiseringen av rapportering knyttet til gevinst og avgang.

3.1.3 NVEs kommentar

Forslaget opprettholdes.

3.1.4 Endelig forskriftstekst

§ 4-9 Gevinst eller tap ved avgang av anlegg

Gevinst eller tap ved avgang av anleggsmidler skal rapporteres for hvert virksomhetsområde i henhold til § 3-1 første ledd.

3.2 Finansiering av FoU og demoprojekter

3.2.1 Endring i § 7-3: Kostnader som kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme

Høringsdokumentets forslag:

§ 7-3 Kostnader som kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme

Følgende kostnader skal dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme:

- a) Kostnader ved kjøp av nettsjenester fra andre nettselskaper, og kostnader ved leie av andre nettselskaper sine anlegg med inntektsramme.*
- b) Innbetalt eiendomsskatt.*
- c) Endringer i avskrivninger og i avkastning som følge av endret avkastningsgrunnlag i forhold til verdiene som inngår i kostnadsgrunnlaget, jf. § 8-1. Dersom endringene er negative skal de trekkes fra årlig inntektsramme.*
- d) Kostnader ved spesifikke FoU-prosjekter som på forhånd er godkjent av Norges vassdrags- og energidirektorat. Tillegget kan ikke overstige 0,3 prosent av nettselskapets avkastningsgrunnlag i det aktuelle år.*

3.2.2 Høringsinstansenes innspill

De aller fleste innspillene til ordningen er positive, men mange mener at NVE bør vurdere å heve taket til 0,4 % av avkastningsgrunnlaget i lys av de fremtidige FoU-utfordringene og i samsvar med regjeringens signaler i forskningsmeldingen. Det påpekes at dette er et virkemiddel som på sikt vil lønne seg både for forbrukerne som får et trygt strømnnett, og for samfunnet ved at vi skaper en mer effektiv infrastruktur for kraft.

Agder Energi Nett støtter forslaget og vurderer det som sannsynlig at FoU-aktiviteten innen nettvirksomheten i Norge vil få en etterlengtet stimulans etter dette. Selskapet stiller spørsmål ved om satsingen er stor nok, og om rammen kunne vært knyttet til noe annet enn avkastningsgrunnlaget. Det er vanlig i næringslivet ellers å tilstrebe et FoU-budsjett på ca. 1 % av omsetningen. Agder Energi Nett foreslår derfor at rammen settes som inntil 1 % av inntektsrammen i stedet for 0,3 % av avkastningsgrunnlaget.

NTE Nett, KS Bedrift og Defo støtter forslaget, men er ikke sikre på at det blir enkelt og ubyråkratisk. Selskapene mener det vil være krevende å utforme søknader som skal gjennom en omfattende godkjenningsordning og at det er lagt opp til at prosjektene skal oppfylle for mange kriterier. Dette kan tvinge selskapene til kun å være med på store fellesprosjekter. Det vil imidlertid være lettere for de mindre ressurssterke selskapene å bidra i FoU med denne nye ordningen gjennom å delta i fellesprosjektene.

Finansdepartementet savner en oversikt over hvor mye selskapene i dag bruker på FoU og hvor mye selskapene mottar i støtte til slik FoU gjennom for eksempel NFR og Enova. Dette ville gjort det enklere å vurdere endringene for finansiering av FoU.

Norsk Industri mener forslaget om kostnadsdekning for FoU-prosjekter er unødvendig, feil og kan slå uheldig ut. Norsk Industri er opptatt av at det skjer en utvikling mot mer effektiv drift, utnyttelse og utvikling av overføringsnettet, men dette skal ikke finansieres over nettariffen. Det bør finansieres på samme måte som for andre bransjer gjennom NFR osv. Norsk Industri er redd forslaget vil innebære en konkurransevridning mellom bransjer og feil prioritering mellom prosjekter. Nettselskapene får konkurransefortrinn i forhold til andre som bare kan søke om tilskudd innenfor tradisjonelle rammer. Andre aktører må alliere seg med nettselskaper for å få glede av ordningen.

Norsk Industri mener at prosjekter som ikke får støtte fra NFR eller andre, heller ikke kan bli godkjent av NVE. Slik særbehandling av en bransje mener de er svært uheldig. I stedet for å involvere prosjekter som ikke faller innenfor tradisjonelle FoU-rammer bør man vurdere kriteriene for de generelle tilskuddsordningene. Videre mener Norsk Industri at forslaget vil generere unødvendig administrativt arbeid hos de som skal vurdere prosjektene og hos NVE som skal godkjenne.

3.2.3 NVEs kommentar

NVE mener at 0,3 % av avkastningsnivået er et hensiktsmessig nivå på automatisk dekning av FoU-kostnader. Vi mener at et slikt nivå bør kunne stimulere til en økt innsats i bransjen uten at det blir en for stor ekstrakostnad for forbrukerne. Forslaget fra NVE er kun et *supplement* til den generelle satsingen på FoU i bransjen. Selv om taket for direkte dekning av FoU-kostnadene settes til 0,3 % av avkastningsgrunnlaget, kan satsingen på FoU i kraftsystemet være mye større. Vi mener også at et tak basert på avkastningsgrunnlaget er bedre enn et basert på inntektsrammen til hvert selskap.

Inntektsrammen er fluktuerende på grunn av elementer som tapspris, rente, KILE og inflasjon, mens avkastningsgrunnlaget er mer stabilt og dermed mer forutsigbart.

Som det ble beskrevet i høringsdokumentet, ønsker NVE å evaluere ordningen etter fem år. Dersom det da finnes hensiktsmessig, kan vi vurdere å øke nivået. Vi understreker at en slik gjennomgang kan medføre at nivået reduseres dersom ordningen ikke virker etter sin hensikt. Vi er særlig opptatt av at ordningen ikke skal føre til at bransjens andel av ordinære FoU-midler, herunder tildelinger fra NFR, reduseres.

NVE har ingen intensjoner om å godkjenne prosjekter som ikke blir godkjent av tilskuddsinstitusjonene. Hovedpoenget er at alle prosjekter som blir vurdert som gode og samfunnsnyttige, og som er relevante for effektiv drift, utvikling og utnyttelse av nettet, skal kunne få dekket sine kostnader fullt ut gjennom nettselskapenes tillatte inntekt, med en øvre grense på 0,3 prosent av avkastningsgrunnlaget. Slik vi ser det, er dette prosjekter som hovedsakelig involverer nettselskap, det blir derfor ingen direkte konkurransevridding av en slik ordning.

NVE ønsker at ordningen skal være enkel, og legger ikke opp til en omfattende søknadsprosess. Det er NVEs intensjon at det ikke skal bli mye merarbeid, verken for NVE, tilskuddsinstitusjonene eller nettselskapene. En av grunnene til at NFR sine kriterier skal ligge til grunn for godkjenning, er nettopp at disse prosjektene skal være med og konkurrere om forskningsmidler hos NFR. Så lenge et prosjekt har vært gjennom den generelle prosessen i NFR eller andre tilskuddsinstitusjoner, ser vi for oss at det kun er en redegjørelse for prosjektets relevans for å kunne bidra til en mer effektiv drift, utvikling og/eller utnyttelse av nettet, samt egenerklæringer om at øvrige krav vil bli fulgt, som skal til for at NVE godkjenner prosjektet.

Hensikten med ordningen er ikke at hvert enkelt selskap skal sette i gang et eget FoU-prosjekt. Prosjektene skal ha nasjonal nytte. NVE ønsker å oppnå et bedre samarbeid rundt de gode prosjektene – hvor alle selskap kan delta, uansett størrelse.

NVE har ingen god oversikt over hvor mye nettselskapene i dag bruker på FoU. Dette har ikke vært en egen post i den årlige økonomiske og tekniske rapporteringen til NVE og SSB. Vi har imidlertid gjennom vår kontakt med blant annet forskningsmiljøene fått et klart inntrykk av at nettselskapenes FoU-virksomhet har falt betydelig siden 90-tallet og nå er svært liten. Det er først i 2011 at et nettselskap har fått støtte til FoU fra NFR og Innovasjon Norge. Dette gjelder prosjektene Demo Steinkjer og Demo Hvaler, hvor Fredrikstad Energi Nett, NTE Nett og Hafslund Nett har vært aktive.

Det har ikke kommet inn merknader som gir grunnlag for endringer i forhold til NVEs forslag. Forslaget opprettholdes.

3.2.4 Endelig forskriftstekst

§ 7-3 Kostnader som kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme

Følgende kostnader skal dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme:

a) Kostnader ved kjøp av nettjenester fra andre nettselskaper, og kostnader ved leie av andre nettselskap sine anlegg med inntektsramme.

b) Innbetalt eiendomsskatt.

- c) Endringer i avskrivninger og i avkastning som følge av endret avkastningsgrunnlag i forhold til verdiene som inngår i kostnadsgrunnlaget, jf. § 8-1. Dersom endringene er negative skal de trekkes fra årlig inntektsramme.
- d) Kostnader ved spesifikke FoU-prosjekter som på forhånd er godkjent av Norges vassdrags- og energidirektorat. Tillegget kan ikke overstige 0,3 prosent av nettselskapets avkastningsgrunnlag i det aktuelle år.

3.3 Håndtering av mer- og mindreinntekt

3.3.1 Endring i §§ 7-5, 8-7 og 18-5

Høringsdokumentets forslag:

§ 7-5 Tariffering og håndtering av mer- eller mindreinntekt

fjerde ledd:

Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til den antatte saldo for mer- eller mindreinntekt med sikte på å styre denne saldoen mot null over tid. Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til antatte avbruddskostnader. Nettselskapet skal utarbeide og kunne fremlegge en begrunnet og dokumenterbar plan for dette som er vedtatt av selskapets styre. Dersom selskapet ikke har styre, skal planen vedtas av selskapets øverste myndighet. Selskapet skal kunne fremlegge dokumentasjon på at de har tatt hensyn til saldo for mer- eller mindreinntekt når de fastsatte tariffene i hvert enkelt år.

femte ledd:

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn eller som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE på hvert av nettnivåene sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett, skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. Det kan i særlige tilfeller søkes om fritak fra avskrivningsplikten. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE.

§ 8-7 Renteberegning av mer- og mindreinntekt

annet ledd:

Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 % av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt skal NVEs referanserente benyttes. Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente eller en lavere sats benyttes.

§ 18-5 Ikraftttredelse

nytt annet ledd:

§ 7-5 femte ledd trer i kraft 1. januar 2014 med virkning første gang for akkumulert mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2014.

3.3.2 Høringsinstansenes innspill

Merknader til endringer foreslått i kapittel 7 og 8

De aller fleste høringsinstanser er positive til endringsforslaget og har ikke kommet med vesentlige merknader til endringene. Det er imidlertid en del høringsinstanser som ber om at Statnett blir behandlet på særskilt for å unngå svært store variasjoner i tariffene på grunn av variable flaskehalsinntekter og en for rask reduksjon av den høye merinntekten selskapet har opparbeidet.

Statnett har forståelse for intensjonen bak endringene, men mener forslaget ikke er tilstrekkelig avbalansert mot andre målsetninger i reguleringen og da spesielt målsettingen om stabile tariffier. De mener også at det er nødvendig å justere forslaget som følge av Statnetts håndtering av flaskehalsinntektene. Dette blir begrunnet med at de er store, volatile og vanskelig og forutsi. De viser til at Statnett er det eneste norske nettselskapet som har denne problemstillingen og at de ikke bør ha en bedriftsøkonomisk eksponering mot variasjon i flaskehalsinntekter.

For å bøte på overnevnte forhold foreslår Statnett at det innføres egne regler for dem, som går ut på at terskelverdien for renteberegning av merinntektssaldo med NVE-rente og avskrivning av mindreinntekt settes til 45 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE.

Dessuten foreslår Statnett at mindreinntekt over terskel bør renteberegnes med null i rente fremfor å strykes. Dersom mindreinntekt skal strykes bør dette først skje når et selskap over flere år har hatt saldo over terskel.

Norsk Industri foreslår at grensen for renteberegning av merinntekt basert på NVE-rente og avskrivning av mindreinntekt settes til +/- 5 til 10 prosent.

Statnett foreslår at implementeringen av renteberegningen av merinntekt over terskel med NVE-rente utsettes til 2014 og begrunner dette med ønsket om å holde stabile tariffier. For å unngå en ekstra rentebelastning på om lag 70 millioner kroner på merinntekten i 2013, må de redusere fastleddet i sentralnettstariffen drastisk fra 2. kvartal i 2013 og ut året. Dersom regelendringen utsettes til 2014 vil dette ikke skje.

En rekke nettselskap og Energi Norge støtter Statnett i deres forslag med samme begrunnelse, da endringer i sentralnettstariffen innebærer at nettleien i underliggende nett må endres tilsvarende.

Norsk Hydro er positive til de foreslåtte forskriftsendringene, men mener at kravene burde skjerpes ytterligere. For å øke incentivet til å tilbakebetale merinntekt raskest mulig, foreslår de at renteberegningen for merinntekt økes til et nivå som minst tilsvarer selskapenes gjeldsfinansieringskostnader.

Norsk Hydro sier de er kjent med at en rekke nettselskap støtter Statnetts strategi med å oppnå stabile tariffer, men hevder at en slik strategi ikke har økonomiske konsekvenser for nettselskapene i motsetning til industrien og ber om at det ikke gjøres unntak for Statnett.

De viser til Statnetts store akkumulerte merinntekt og hevder Statnett bruker denne saldoen aktivt til å redusere finansieringskostnader og dempe tariffeffekten av store investeringer de kommende årene. Norsk Hydro mener at merinntekten bør tilbakebetales raskere gjennom lavere tariffer i 2013 enn det Statnett legger opp til.

Norsk industri sier at også de er kjent med at Statnett ønsker utsettelse av renteendringen for å kunne beholde stabile tariffer. De hevder at dette problemet er overdrevet, da det er mulig for nettselskapene å endre tariffene i løpet av året. Det virker urimelig på Norsk Industri at forslaget om renteendring skal utsettes, mens de andre forslagene som øker industriens nettkostnader skal implementeres som planlagt. Endringene må etter deres mening innføres samtidig for å unngå en ensidig fordel for nettselskapene.

De mener dessuten at tariffene bør følge de faktiske kostnadene så mye som mulig og mer-/mindreinntekt bør justeres mot null så raskt som mulig. Det er særlig Statnett sin store merinntekt som kommenteres. De mener at den store bufferen mot kostnadsøkninger som Statnett har bygget opp de senere årene for å finansiere de store investeringene som kommer, gir selskapet fordeler i finansieringsmarkedet. De viser til saksunderlag til møte i Sentralnettsbrukernes råd i september 2012, hvor det fremkommer at merinntekten har medført relativt billig likviditet, med en besparelse på 90 millioner kroner i forhold til alternativkostnaden ved å låne i markedet. Norsk Industri mener industrien ikke kan låne billig til Statnett på denne måten, da forventet avkastning for industrien ville vært høyere ved en alternativ plassering.

Videre mener de at det bør være NVE-rente på all merinntekt, da NIBOR ikke vil fjerne insentivene til å beholde merinntekt i tilstrekkelig grad. Argumentet er at renten på merinntekt bør være lik den nettselskapene møter i lånemarkedet og da vil NVE-renten være en mer riktig rente enn NIBOR.

KS Bedrift Energi og Defo har sendt en felles høringsuttalelse, hvor de sier at de ser klare ulemper med ulike rentesatser for merinntekt avhengig av nivået. De ser på den annen side at det heller ikke er rimelig at selskapene får låne store summer fra kundene over tid uten å måtte betale en markedsrente og de støtter derfor forslaget om NVE-rente for merinntekt utover 25 prosent av tillatt inntekt.

KS Bedrift Energi og Defo er også kjent med at Statnett kortsiktig ønsker å beholde merinntekt langt over den foreslåtte grensen på 25 prosent av tillatt inntekt for å holde noenlunde stabile tariffer i den kommende perioden med store investeringer og påfølgende stigende tariffer. De ser det derfor som rimelig at det blir vurdert om det bør være egne regler og grenser for Statnett på dette området, i det minste i en overgangsperiode.

Merknader til endringer foreslått i kapittel 18

KS Bedrift Energi og Defo ber om bedre overgangsordning vedrørende forslaget om at mindreinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt skal avskrives og viser til mange nettselskap har lengre tidshorisont i sine tariffplaner for å holde stabile tariffer.

De ber også om en vurdering av behovet for overgangsordninger for nettselskap med både regionalnett og distribusjonsnett med mye mindreinntekt pga den nye regionalnettsordningen. Det er forslaget om at mindreinntekt skal fordeles i forhold til innmating fra R-nett til D-nett som ifølge KS Bedrift Energi og Defo som kan skape problemer for noen av disse selskapene i form av at de må avskrive mindreinntekt. Dette gjelder spesielt selskap med stort produksjonsoverskudd, hvor all mindreinntekt har oppstått i D-nett og R-nettet er løpende tariffert og gjort opp hvert år til virkelig kostnad.

Presisering av høringsforslaget

Ved en inkurie hadde det ikke kommet med i høringsforslaget at det skulle være årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder som skal ligge til grunn for renteberegning i § 8-7. Denne presiseringen ble lagt ut på NVEs hjemmesider like etter at høringsforslaget var sendt ut. NVE har via flere henvendelser gjort høringsinstanser oppmerksomme på dette og Statnett har synliggjort i sitt innspill at de er blitt gjort oppmerksomme på presiseringen.

3.3.3 NVEs kommentar

NVEs vurdering av merknader til kapittel 7 og 8

Etter NVEs vurdering vil grenseverdier på 5 prosent av tillatt inntekt fratrasket virkninger av KILE og korrigert KILE, slik Norsk Industri foreslår, være alt for lavt i forhold til naturlige variasjoner i de komponentene som påvirker nettinntektene, som forbruk, tapspris etc. For Statnett er flaskehalsinntektene den største enkeltkomponenten som varierer etter et relativt uforutsigbart mønster.

NVE har forståelse for at de store variasjonene i flaskehalsinntektene i sentralnettet kan være utfordrende både for Statnett og underliggende nett med de foreslåtte grensene for beregning av renter på merinntekt og avskrivning av mindreinntekt. De årlige variasjonene i flaskehalsinntekter er imidlertid ikke større enn at de etter NVEs syn godt kan håndteres innenfor de foreslåtte grensene på 25 prosent. Vi ser likevel at det på grunn av uforutsigbarheten i flaskehalsinntekten kan oppstå store avvik i samme retning i flere påfølgende år som kan føre til at det akkumuleres mer-/mindreinntekt som overstiger grensene. Dette er et forhold som er spesielt for Statnetts sentralnettsvirksomhet og taler for at det kan fastsettes høyere grenser for denne virksomheten enn for andre selskaper.

NVE har også forståelse for industriens syn om at det er uheldig at Statnett har akkumulert en betydelig merinntekt og gjennom dette oppnådd betydelige økonomiske fordeler. Det vil etter NVEs syn være i strid med reglene om håndtering av mer-/mindreinntekt å fastsette tariffene bevisst så høyt at det akkumuleres merinntekt med det formål å redusere selskapets finanskostnader. Formålet med mer-/mindreinntektsreglene er å redusere nettselskapenes volumrisiko til et minimum, samt å dempe de årlige svingningene i nettleien. Tariffene skal fastsettes slik at saldo for mer-/mindreinntekt styres mot null over tid. Dette innebærer at det vil være i strid med regelverket å ha permanent mer- eller mindreinntekt i lang tid, selv om det er akseptabelt i flere påfølgende år.

Vi legger til grunn at den betydelige merinntekt som er akkumulert i Statnett ikke først og fremst er et resultat av en ønsket utvikling, men av en serie av uforutsette hendelser. NVE vil understreke at når det oppstår hendelser som bidrar til betydelig akkumulert mer- eller

mindreinntekt må også Statnett justere tariffplanene sine i tide. Vi har registrert at Statnett har redusert fastleddet i sentralnettstariffen for 2013 betydelig i forhold til den planlagte prisbanen for å redusere merinntekten og at den nye prisbanen innebærer at forventet merinntekt er i null ved utgangen av 2014. Vi mener dette er akseptabelt.

NVE har vært i kontakt med bransjeorganisasjonene og noen større nettselskaper for å få oversikt over hvilke konsekvenser det vil være for deres kunder om Statnett reduserer sentralnettstariffene ytterligere i 2013. Tilbakemeldingene er at dette vil være utfordrene siden en reduksjon i kostnadene i overliggende nett vil måtte resultere i store reduksjoner i nettleien fra 2012 til 2013 dersom selskapene ikke skal få en betydelig rentebelastning på egen merinntektssaldo. En stor reduksjon i nettleien fra 2012 til 2013 vil følges av en enda større økning i nettleien fra 2013 til 2014, noe som er i strid med kundenes ønsker om stabil og forutsigbar nettleie.

NVE kan ikke se at de årlige variasjonene i sentralnettets tillatte inntekt og flaskehalsinntekter er så store at de tilsier at Statnett bør ha grenseverdier på 45 prosent verken for forhøyet rente på merinntekt i sentralnettet eller avskrivning av mindreinntekt, i stedet for 25 prosent som resten av nettvirksomhetene. Basert på de opplysningene som er fremlagt mener NVE at det bør være tilstrekkelig å sette grensen for Statnetts sentralnettsvirksomhet til 35 prosent av tillatt inntekt fratrukket KILE og korrigert KILE både når det gjelder mer- og mindreinntektsbestemmelsene i §§ 7-5 og 8-7.

Forslaget om at mindreinntekt over grenseverdiene bør renteberegnes med null i rente fremfor å strykes vil etter NVEs oppfattning ikke gi sterke nok insentiv til å redusere mindreinntekten i alle nettselskap.

Forslaget til Statnett om å utsette innføringen av renteberegningen av merinntekt over grensen med NVE-renten til 2014, som blir støttet av mange nettselskap, blir begrunnet med målet om å holde stabile tariffer. Vi mener dette målet må sees opp mot det forskriftsmessige målet om at mer- og mindreinntekt skal gå mot null over tid. Bakgrunnen for forskriftsendringen er at mange nettselskap ikke har forfulgt dette målet, da de har bygget opp til dels svært stor mer- eller mindreinntekt. Da vi gjennom nettselskapenes regnskapsrapportering til NVE har registrert stadig økende mer- og mindreinntekt i en rekke selskap, har vi i rundskriv bedt selskapene om å gjøre tiltak i form av en plan for å redusere mer- og mindreinntekten. Dessuten har vi gjennom forskriftsarbeidet signalisert at vi vil innskjerpe forskriften på dette området. Vi mener derfor at selskapene har hatt nok tid til å tilpasse seg innen den nye forskriften trer i kraft 2013.

Statnett har begrunnet sitt forslag om å utsette ikrafttredden av regelen om forhøyet rente på merinntekt til 2014 med at de ønsker å unngå en kraftig reduksjon i sentralnettstariffen i 2013. Vi registrerer at med en grenseverdi på 45 prosent vil Statnett med den vedtatte sentralnettstariffen i all hovedsak slippe unna en forhøyet rente i 2013 og dermed ikke ha økonomisk insentiv til å redusere tariffen ytterligere. Slik sett ville det være unødvendig å utsette ikrafttredden til 2014 dersom grenseverdien hadde blitt satt til 45 prosent slik som Statnett har foreslått.

Når vi nå vedtar å sette grenseverdien for Statnetts sentralnettsvirksomhet til 35 prosent ser vi at en ikrafttredden fra 2013 vil ha økonomiske konsekvenser for Statnett som de vil kunne unngå ved å redusere sentralnettstariffen ytterligere i 2013. Slik situasjonen er i

dag er det etter NVEs syn ikke ønskelig at Statnett reduserer sentralnettstariffen i 2013 ytterligere, for deretter å øke den kraftig i 2014, av hensyn til ønsket om stabil og forutsigbar nettleie for forbrukerne. Vi mener derfor at bestemmelsen ikke bør tre i kraft før i 2014 for Statnett. Vi ser ikke det samme behovet for andre selskaper som har opparbeidet seg merinntekt og vi finner det derfor ikke hensiktsmessig å endre datoen for ikrafttreden generelt. Av praktiske grunner er det derfor mest hensiktsmessig at Statnett formelt søker om dispensasjon fra denne delen av forskriften for 2013. En slik dispensasjon bør etter NVEs syn innebære at Statnett i 2013 rentebelaster all merinntekt med en rente tilsvarende nominell NIBOR med en løpetid på 12 måneder.

Forslaget fra Norsk Hydro og Norsk Industri om å sette renten på all merinntekt lik NVE-renten, for å oppnå en rask reduksjon av merinntekt hos nettselskapene, er slik vi ser det en noe ensidig betraktning. Vi mener at rentebelastningen på mer- og mindreinntekt må sees i sammenheng og være nøytral i forhold til nettselskapenes insentiver for å styre mer- og mindreinntekt mot null. Det oppnås etter vår mening best ved å benytte lik rentesats for mer- og mindreinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. Skulle NVE-renten benyttes på både mer- og mindreinntekt, ville nettselskap med mindreinntekt oppnå en langt høyere avkastning på tilgodehavene hos kundene enn det de ville oppnå ved risikofri plassering i finansmarkedet. Vi mener derfor at årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente på mer- og mindreinntekt innenfor 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE vil være mer nøytralt i forhold til nettselskapenes insentiver til å styre mer- og mindreinntekten mot null.

NVEs vurdering av merknader til kapittel 18

For 2013 blir økningen i inntektsrammene vesentlig høyere enn normalt. Dette skyldes i stor grad uvanlig høye estimatavvik for fremtidige pensjonskostnader og merknader i forbindelse med uvær i 2011. Disse ekstraordinære kostnadene i 2011 vil komme inn i inntektsrammeberegningen for 2013 to ganger. Først gjennom kostnadsgrunnlaget for 2013 som er basert på kostnadene i 2011. Deretter gjennom korrigeringen for differansen mellom kostnadsgrunnlaget for inntektsrammene i 2011 og bransjens faktiske kostnader i 2011. Siden kostnadene i 2011 var ekstraordinære bidrar de sannsynligvis til en høyere inntektsramme i 2013 enn det bransjens kostnader skulle tilsi. Det vil derfor sannsynligvis komme en negativ korrigering i inntektsrammene for 2015 som følge av dette.

Vi ser at enkelte selskaper vil kunne få en høy mindreinntekt ved utgangen av 2014 dersom de ikke henter inn mesteparten av økningen i løpet av 2013 og 2014. NVE har derfor besluttet å utsette tidspunktet for iverksettelsen av den foreslåtte endringen i kontrollforskriften § 7-5 med ett år. Det nye tidspunktet vil være knyttet til utgående saldo for mindreinntekt i 2015, dvs. etter at den negative korrigeringen i inntektsrammen for 2015 har bidratt til redusert mindreinntekt hos mange selskaper.

På bakgrunn av våre vurderinger over blir forskriftsteksten endret i forhold til forslaget av 18.6.2012. Endringene som gjøres ansees ikke som vesentlige.

3.3.4 Endelig forskriftstekst

§ 7-5 Tariffering og håndtering av mer- eller mindreinntekt

fjerde ledd skal lyde:

Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til den antatte saldo for mer- eller mindreinntekt med sikte på å styre denne saldoen mot null over tid. Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til antatte avbruddskostnader. Nettselskapet skal utarbeide og kunne fremlegge en begrunnet og dokumenterbar plan for dette som er vedtatt av selskapets styre. Dersom selskapet ikke har styre, skal planen vedtas av selskapets øverste myndighet. Selskapet skal kunne fremlegge dokumentasjon på at de har tatt hensyn til saldo for mer- eller mindreinntekt når de fastsatte tariffene i hvert enkelt år.

femte ledd skal lyde:

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn eller som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE på hvert av nettnivåene, sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett, skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. For Statnett SF sitt sentralnett gjelder kravet om avskrivning for mindreinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE. Det kan i særlige tilfeller søkes om fritak fra hele eller deler av avskrivningsplikten. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger de fastsatte grensene i første ledd.

§ 8-7 Renteberegning av mer- og mindreinntekt

annet ledd skal lyde:

Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som utgjør inntil 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt skal NVEs referanserate benyttes. Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder eller lavere benyttes.

§ 18-5 Ikrafttreden

nytt annet ledd skal lyde:

§ 7-5 femte ledd trer i kraft 1. januar 2015 med virkning første gang for akkumulert mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2015.

3.4 Referanserenten

3.4.1 Endring i § 8-3: Referanserente

Høringsdokumentets forslag:

§ 8-3 Referanserente

Norges vassdrags- og energidirektorat skal ved fastsettelsen av årlig inntektsramme benytte en referanserente som fremkommer ved:

$$r = (1 - G) \times \left[\frac{Rf + Infl + \beta_e \times MP}{1 - s} \right] + G \times (Swap + KP)$$

G: fast gjeldsandel fastsatt til 60 prosent

Rf: fast nøytral realrente fastsatt til 2,5 prosent

Infl: årlig justering for inflasjon beregnet som gjennomsnittet av de to siste årenes faktiske inflasjon basert på KPI og anslag for inflasjon de to neste årene. Alle tall publisert av SSB. Dersom beregnet gjennomsnitt er negativt settes det til null

β_e : egenkapitalbeta fastsatt til 0,875

MP: fast markedspremie fastsatt til 5 prosent

Swap: årlig gjennomsnitt av 5-årig swaprente hos to av de største bankene i Norge

KP: årlig gjennomsnittlig bransjespesifikk kredittrisikopremie, som fremkommer av spreaden mellom 5-årige kraftobligasjoner og 5-årige swaprenter beregnet av to av de største bankene i Norge. Kraftobligasjonene skal tilhøre kraftselskaper med en rating på minimum BBB+

s: skattesats på 28 %

3.4.2 Høringsinstansenes innspill

Generelt er nettselskapene og interesseorganisasjonene positive til de foreslåtte endringene i referanserenten. I hovedsak pekes det på at dagens referanserentenivå ligger vesentlig under det som må anses å være en rimelig avkastning for nettvirksomheten. Den foreslåtte modellen vil være betydelig bedre tilpasset finansmarkedene og speile bransjens faktiske kapitalkostnader på en mer korrekt måte. Dette er viktig i en tid hvor nettbransjen står ovenfor store ny- og reinvesteringer.

Statnett er positive til at NVE har foreslått endring i referanserenten. De uttrykker imidlertid at det medfører risiko å benytte en fast realrente i egenkapitalleddet, ettersom denne kan avvike fra markedsrenten. Den fremtidige realrenten er et skjønnsmessig fastsatt anslag, og det er stor usikkerhet knyttet til anslaget. Statnett er fornøyd med at NVE velger å benytte en realrente på et nivå som tar høyde for noe av usikkerheten. På kort sikt er det større sannsynlighet for at den foreslåtte NVE-renten vil være for høy enn for lav. Dersom finansmarkedene normaliserer seg på tidligere nivåer, er det økt sannsynlighet for at den risikofrie renten blir for lav i forhold til selskapenes kapitalkostnad. Statnett spiller derfor inn at en mer robust løsning vil være å benytte en

flytende swaprente som risikofri rente også i egenkapitalkostnaden, med et fradrag på 10 basispunkter som skal reflektere kredittrisikoen. Dette vil dessuten gjøre renteformelen enklere. De mener NVEs forslag likevel er en vesentlig forbedring av dagens bruk av statsobligasjoner.

Statnett hevder at markedet for omsetning av kraftobligasjoner er begrenset og lite likvid, og at renter på kraftobligasjoner ikke nødvendigvis er det beste målet på fremmedkapitalkostnaden til et representativt nettselskap. Statnett mener at det heller bør benyttes et fast påslag på 5-årig swaprente for å komme opp på lånekostnaden til bransjen, men at påslaget må økes i forhold til dagens påslag. De foreslår at risikopåslaget vurderes periodevis, for å unngå en situasjon der det faste påslaget avviker mye fra den faktiske lånekostnaden. De sier at påslaget ser ut til å ligge et sted mellom 100-150 basispunkter i dag.

Agder Energi spiller inn at den foreslåtte realrenten på 2,5 prosent er for lav. Etter deres mening vil det være rimelig å anta en realrente i øvre del av intervallet 2-3 prosent¹ de kommende årene, nettopp som følge av store investeringer i kraftbransjen og meget høy aktivitet i oljebasert sektor. Basert på dette, og gitt en revisjonsfrekvens for inntektsrammereguleringen på 4-5 år, foreslår de at den langsiktige realrenten settes til 3 prosent i stedet for 2,5 prosent.

Finansdepartementet spiller inn at det i høringsnotatet burde vært nærmere redegjort for hvorfor gjeldende inntektsrammeregulering bidrar til mindre investeringer enn det som er samfunnsøkonomisk lønnsomt. I tillegg mener departementet at det burde vært nærmere beskrevet hvordan man er kommet frem til anslaget på 5 prosent for markedspremie. De viser til at det er satt ned et ekspertutvalg som skal gå gjennom rammeverket for samfunnsøkonomiske analyser, og blant annet vurdere nivået på kalkulasjonsrenten som skal benyttes i slike analyser. Utvalget skal levere sin innstilling 3. oktober 2012. Departementet forutsetter at NVE i sin videre behandling av saken vurderer og utreder de samfunnsøkonomiske konsekvensene, og konsulterer OED.

Norsk Industri stiller spørsmål ved behovet for de omfattende justeringene som foreslås. De mener også at forbrukssiden burde vært involvert i forarbeidene. Videre etterlyser de en konsistent energipolitikk. Med dagens tariffmodell vil forslaget til NVE svekke konkurransekraften til industrien ytterligere. Kostnadseffektivitet er viktig og NVE burde sett på problemstillinger knyttet til eierstruktur, og eiernes ønske og behov for å trekke ut kapital av selskapene burde vært vurdert. Inntektsrammene må gi insentiver til restrukturering i bransjen.

Norsk Industri påpeker at den økte forutsigbarheten for nettselskapene gjennom flytende gjeldsrente vil føre til volatilitet for kundene som skal finansiere utbyggingen. De mener at begrunnelsen for å gå fra en markedsbasert rente til fast rente ikke er overbevisende. De er bekymret for at man vil endre fastrenten igjen når den markedsbasert renten blir høyere enn fastrenten. Videre mener de at forslaget om å øke markedspremien i egenkapitalkostnaden bør avventes revideringen av veileder fra Finansdepartementet.

Norsk Industri savner en grundigere dokumentasjon og vurdering av om det er slik at nettinvesteringer vil utebli dersom man ikke endrer NVE-renten. De viser til at det er

¹ jf. Norges Banks anslag

mange lovpålagte plikter som vil være avgjørende for igangsettelse av investeringer. Videre peker de på at nettselskapene ofte henter finansiering fra banker og ikke obligasjonsmarkedet. Nettselskapene har lav risiko knyttet til seg og vil kunne oppnå lavere lånerente enn andre aktører i kraftbransjen. Det har vist seg at banker har tilbudt lån som ligger lavere enn den renten de finansierer lånet til. Grunnen til at selskap ikke oppnår gunstige lån, kan være at de er vertikalintegreerte selskap med virksomhet med høyere risiko. Slike selskap bør ikke være normgivende for NVE-renten, og det er heller ikke i tråd med energiloven. Statnett betraktes som en statlig aktør, har høy rating og vil kunne utnytte det internasjonale markedet for å låne i eurosone til gode betingelser. Tilslutt påpeker Norsk Industri at det er svært uheldig at de foreslåtte endringene fremmes i en periode hvor situasjonen i finansmarkedene er svært spesiell, hvor swaprentene og etterspørselen etter norske statsobligasjoner er historisk høy.

Norsk Hydro stiller spørsmål ved sammenhengen mellom begrunnelsen om at det må tilrettelegges for at nettselskapene skal gjennomføre nødvendige investeringer og de tilsynelatende tekniske endringene i beregningen av renten. De spør om nettselskapenes lønnsomhet og deres evne til å skaffe finansiering er en hindring for å utføre nødvendige tiltak i kraftnettet fremover. De er usikre på om de grunnleggende antakelsene om nettselskapenes risiko har særlig god forankring i de faktiske forhold, pga deres monopolsituasjon. NVE har mulighet til å gi kompensasjoner i inntektsrammene og selskapene er garantert en minsteavkastning på 2 prosent. Hydro savner en grundigere diskusjon rundt risikoen i nettbransjen. De poengterer at man ikke må sidestille nettbransjen med øvrig kraftbransje og mener at nettbransjen har et godt grunnlag for å oppnå meget attraktiv gjeldsfinansiering. Dersom nettselskap har problemer med å finansiere økte investeringer ligger årsaken neppe i for lav lønnsomhet i bransjen. Norsk Hydro mener forslaget forsterker behovet for en ny tariffmodell for kraftkrevende industri.

I flere av innspillene stilles det spørsmål ved om bransjen ved bruk av dagens NVE-rente har hatt mulighet til å oppnå rimelig avkastning de senere år. Det pekes spesielt på at NVE bør vurdere om ny renteformel skal gjelde allerede fra 2012-rammene. Fredrikstad Energi Nett viser til at prognoser viser historisk lave resultater for nettselskapene i 2012 som følge av lav referanserente. Dette fører også til at det genereres merinntekt, dersom ikke nettleien settes ned. Å sette ned nettleien gir feil signal til kundene med de store investeringene nettselskapene står ovenfor. Dersom de foreslåtte endringene i referanserenten gjøres gjeldende fra og med 2012, vil det redusere merinntekten i bransjen og det vil også være i tråd med at inntektsrammereguleringen skal vurderes minimum hvert femte år.

Presisering av høringsforslaget

Ved en inkurie ble det feil i høringsdokumentet vedrørende benevnelse av total kapitalbeta i tabellene på side 13 og 18. NVE la kort tid etter publiseringen av høringsdokumentet ut en korrigering av dette på hjemmesidene våre. Selve forskriftsteksten i høringsdokumentet er riktig. NVE har mottatt flere henvendelser hvor vi har presisert denne trykkfeilen, og det kommer ikke frem i høringsinnspillene at dette er misforstått.

3.4.3 NVEs kommentar

NVE er gitt mandat til å fastsette inntektsrammer på en måte som over tid gir en *rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet*, jf. energilovforskriften § 4-4 b). Grunnlaget for den foreslåtte endringen, er at NVE mener at dagens NVE-rente ikke vil bidra til rimelig avkastning over tid, gitt de siste årenes urolige finansmarked. Den foreslåtte rentemodellen vil etter NVEs mening være robust både i krisetider og i normale tider.

Det er flere høringsinstanser som etterlyser analyser og vurderinger knyttet til hvorfor nødvendige og samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer ikke blir gjennomført med dagens NVE-rente. NVE mener det er nettopp dette vi har beskrevet i høringsnotatet. Utgangspunktet er avkastningselementet i inntektsrammereguleringen, som vi beregner basert på en WACC-modell. Modellen består av elementer som er vurdert hver for seg og samlet. Vi viser til at flere av elementene i WACC-modellen ligger for lavt i forhold til hva som er betraktet som rimelig i dagens marked, noe vi begrunner i faktaopplysninger og ekspertutredninger. Herunder ligger også evaluering av risikoen i bransjen. NVE legger til grunn at dersom NVE-renten ligger vesentlig under det som ansees for å være en rimelig avkastning i bransjen, så vil både evnen og viljen til å gjennomføre investeringer være svekket. Resultatet av dette vil være at det investeres for lite i forhold til samfunnets behov.

WACC-modellen består av kostnad til egenkapital basert på CAPM-modell og kostnad til gjeld. I CAPM-modellen er det betaverdien som sier noe om risikoen knyttet til nettbransjen. En diversifisert markedsportefølje har en systematisk risiko, eller betaverdi, på 1. Vi har satt denne til 0,35 for nettbransjen, noe den også er i WACC-modellen for 2007-2012. NVE har ikke funnet grunn til å endre på risikobildet for nettbransjen. NVE har derimot endret kredittrisikopåslaget. Vi mener at grunnlaget for dette er godt begrunnet. Vi mener også at kraftobligasjoner er et godt mål på kredittrisikoen til nettselskapene. Kraftobligasjonene utstedes av store, vertikalintegreerte kraftselskaper som også har annen virksomhet enn nett. Vi mener likevel at ved å sette en nedre grense basert på en rating på BBB+, så benytter vi kredittpåslag fra selskap med relativt lav risiko. NVE har ikke andre gode, tilgjengelige data enn kraftobligasjoner å basere et flytende kredittpåslag på. Det er kun Statnett av selskapene i obligasjonsmarkedene som er et rent nettselskap. Statnett har andre forutsetninger enn et vanlig nettselskap, og det vil derfor ikke være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i selskapets kredittpåslag alene.

NVE har fått tilbakemelding både fra bransjen og fra eksperter om at dagens lave referanserente gjør det vanskelig for sektoren å tiltrekke seg nødvendig kapital til å gjennomføre planlagte investeringer. Videre viser NVE til behovet for betydelige oppgraderinger av strømmettet fremover² og Professor von der Fehr sin gjennomgang av den økonomiske reguleringen på oppdrag fra OED³, hvor det pekes på at det er grunn til å tro at samfunnet heller ønsker at det investeres for mye enn for lite i nettkapasitet og leveringskvalitet.

Norsk Industri viser til at de flytende elementene i gjeldsledet, vil føre til mer volatilitet i tariffene enn tidligere. NVE har beregnet standardavviket til det foreslåtte gjeldsledet

² se for eksempel St.meld. 14 (2011-2012)

³ N-H M. von der Fehr (2010): *Den økonomiske reguleringen av strømmettet – en gjennomgang*, Universitet i Oslo.

som består av swap og spread på kraftobligasjoner sammenlignet med 5-årige statsobligasjoner som er det eneste flytende elementet i dagens NVE-rente. Standardavviket sier noe om spredningen i verdiene i et datasett og sier derfor noe om volatiliteten i dataene. Ser vi på observasjoner i perioden 2002-2011, så viser 5-årige statsobligasjoner høyere volatilitet enn 5-årig swaprente og spread på 5-årige kraftobligasjoner til sammen ("swap-spread"). Analysene viser også at volatiliteten for 5-årige statsobligasjoner øker mye i 2011, mens den ligger vesentlig lavere for "swap-spread". Det har altså vært mindre svingninger i "swap-spread" de siste 10 årene enn det har vært i den 5-årige statsobligasjonen.

Standardavvik mnd	Hele perioden	2002 – 2008	2008 – 2011
5 års swap-spread	5,5 %	5,8 %	4,9 %
5 års statsobligasjon	7,1 %	6,0 %	9,0 %

Det har kommet kommentarer på at NVE burde sett på eierstrukturen i bransjen. Inntektsrammereguleringen skal ikke være til hinder for strukturendringer i bransjen. NVE skal utforme en regulering som gir rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av selskapet. Størrelsen på nettselskap er ikke et rammevilkår, men et resultat av en eiermessig beslutning. Det er eierne som bestemmer om selskapet skal være lite eller stort, om det skal slå seg sammen med andre eller ikke. Dersom eierne gjør beslutninger som innebærer at selskapet bruker mer ressurser på nettvirksomheten enn nødvendig, kan de ikke forvente samme avkastning som eiere som treffer beslutninger som fører til det motsatte. Utover det at mindre effektive selskaper skal ha lavere avkastning en de mer effektive, kan ikke NVE se at det er hjemmel til å bruke renten som et virkemiddel for å oppnå strukturendringer.

Fast realrente

Det er flere innspill på bruken av, og nivået på, en fast realrente. NVE ser utfordringen ved å benytte en fastrente. I forbindelse med utarbeidelse av ny rentemodell i 2007, ble det først foreslått en fast NVE-rente. Vi gikk den gangen bort i fra forslaget basert på at en slik rente ikke vil treffe de markedsbaserte forholdene, noe som kan føre til at investeringer stopper opp dersom markedskravene blir for høye i forhold til NVE-renten. Den gangen var forslaget at hele renten skulle ligge fast. Nå er det kun realrenten i egenkapitalleddet som ligger fast, noe vi mener reduserer risikoen vesentlig i forhold til forslaget i 2007.

Statnett skisser et alternativ til fastrente ved å bruke en swaprente også i egenkapitalleddet. Swaprenteavtaler benyttes i kredittmarkedene og det er kredittrisiko knyttet til slike renter, som ikke hører hjemme i aksjemarkedet. Statnett viser til at swaprente fratrasket 10 basispunkter (0,1 %) kan brukes som et uttrykk for risikofri rente. NVE mener at et fast fratrekk på 10 basispunkter er et for usikkert anslag på kredittrisikoen i swaprenten. Historisk har avviket mellom 5-årige statsobligasjoner og 5-årige swaprenter ligget på rundt 0,5 prosent før krisen⁴, det vil si 50 basispunkter. Thore Johnsen er langt fra sikker på at 0,1 prosent er en tilstrekkelig nedjustering, og mener at

⁴ Thore Johnsen *Vurdering av forslag til endring av NVE-renten fra 2013* s.3 – NVEs høringsdokument 1/2012

bruk av swaprenter må forutsette grundig statistisk analyse på oppdaterte renterelasjoner fra finanskrisen⁵.

NVE mener at verken statsobligasjoner eller swaprenter for tiden er gode å bruke som risikofri rente i egenkapitalleddet. Vi mener fortsatt at en fast realrente er et godt alternativ ettersom investorer bør ha en langsiktig horisont ved nettinvesteringer. NVE foreslår å benytte en fast nøytral realrente på 2,5 prosent, som er midtpunktet i intervallet Norges Bank i 2010 antydte renten vil ligge i. Norges Bank har nedjustert forventningene sine i 2012 og antyder at den nominelle renten vil ligge på 4 prosent på mellomlang sikt, noe som gir en realrente på under 2 prosent. Det er lite som tyder på at det vil være naturlig å legge renten høyere enn 2,5 prosent, skal vi tro Norges Banks anslag.

NVE begrunnet en rente på 2,5 prosent i ønske om langsiktighet i modellen samt ønske om å legge til rette for fremtidige investeringer. I oktober 2012 la Finansdepartementet frem en ny utredning om samfunnsøkonomiske analyser (NOU (2012:16)). I anbefalingene for diskonteringsrente fra utvalget benyttes en risikofri realrente på 2,5 prosent for investeringer med et tidsspenn på 0-40 år.

Den normale realrenten anslås av Norges Bank på mellomlang sikt (5-10 år). Dersom NVE legger realrenten på 2 prosent basert på de siste anslagene fra Norges Bank, vil det sannsynligvis medføre en hyppigere oppdatering av nivået på renten og endring av forskriften. NVE ønsker å legge opp til at den nye renteformelen kan være robust på lengre sikt enn 5 år. NVE vil likevel følge nøye med på Norges Banks publiseringer av utviklingen i den nøytrale realrenten og sjekke at det ikke blir store avvik over tid.

NVE velger å opprettholde forslaget om en fast realrente på 2,5 prosent.

Markedspremien

Flere instanser peker på at NVE bør avvente NOU (2012:16) om samfunnsøkonomiske analyser, som ble lagt frem i oktober, spesielt med tanke på anbefalinger om størrelsen på markedspremien. Utvalget la frem NOU (2012:16) den 3. oktober 2012, men har valgt å gå bort fra å benytte en CAPM-modell som grunnlag for vurdering av diskonteringsrenten. Det står derfor ingenting eksplisitt om størrelsen på markedspremien.

Markedspremien vurderes med utgangspunkt i historisk avkastning på børsen, samt forventninger om fremtidig avkastningskrav. Thore Johnsen legger til grunn en internasjonalt diversifisert investor når størrelsene på betaverdier og markedspremie vurderes og anslår en markedspremie på 4,5 prosent og en betaverdi på 0,4. PWC legger til grunn en markedspremie på 5 prosent etter 2008, noe de benytter for hele Vest-Europa, og anslår en betaverdi i intervallet 0,3 til 0,45 for norske nettselskap. NVE har foreslått en markedspremie på 5 prosent og en betaverdi på 0,35. Produktet av disse blir tilsvarende Thore Johnsens anslag for en internasjonal investor, samt at det er i tråd med, eller noe i underkant av hva PWC antyder.

NVE viser videre til at aksjemarkedet har vært adskillig mer volatilt de siste årene, noe som underbygger en økning i risikotillegget en investor krever. I Meld.St. 13 (2010-2011)

⁵ Thore Johnsen *Vurdering av forslag til endring av NVE-renten fra 2013 s.7* - NVEs høringsdokument 1/2012

om *Aktivt eierskap - norsk statlig eierskap i en global økonomi* vises det til at risikopremien i markedet kan variere betydelig, og at det i perioder med unormalt høy eller lav premie kan være hensiktsmessig å benytte en normalisert markedspremie på anslagsvis 5 prosent; gjerne i kombinasjon med en normalisert risikofri rente. NVE's forslag er i tråd med dette. NVE understreker at vi vil følge med på fremtidige vurderinger av markedspremien.

Kredittrisikopåslaget

Statnett mener at kraftobligasjoner ikke er det beste målet på gjeldskostnaden til et nettselskap og foreslår en jevnlig revidering av et fast påslag. Nettbransjen er sammensatt av mange selskap med ulike forutsetninger for lånebetingelser. Obligasjoner utstedes kun av selskap av en viss størrelse. NVE skal regulere selskapene med utgangspunkt i at de opererer effektivt og profesjonelt i kapitalmarkedet, og mener derfor at obligasjonsmarkedet er et godt marked å benytte tall fra. Vi har fått tilbakemelding fra bankene om at usikkerheten knyttet til kraftobligasjonstallene er begrenset. Tatt i betraktning at det er relativt mange selskap med i indeksen og at det er et årlig gjennomsnitt som brukes, vil det gjenspeile kostnaden ved å utstede obligasjoner rimelig bra. Det er ca. 70 milliarder kroner i utestående kraftobligasjoner i det norske markedet, som medfører at kraftsektoren er den største ikke-finansielle sektoren i Norge. Dette bør sikre transparens, likviditet og tillit til markedet. I arbeidet med ny referanserente har innspillene uttrykt ønske om flytende kredittpåslag for å unngå at det faste påslaget avviker mye fra det faktiske. NVE ønsker å legge opp til en rentemodell som kan være robust over tid og som ikke forutsetter hyppige endringer av forskriften.

Renten for 2012

Det er flere selskaper som mener at den nye referanserenten burde få tilbakevirkende kraft, og særlig gjelde fra og med 2012-rammene. NVE ser at referanserenten ser ut til å bli lav for 2012 basert på eksisterende modell. NVE har likevel valgt å holde fast ved at den nye NVE-renten skal gjelde fra og med 2013, slik det ble foreslått i høringsdokumentet. Avkastningen i 2012 isolert sett kan virke noe lav, men NVE mener likevel at den nye rentebestemmelsen fra 2013 vil være tilstrekkelig til å sørge for at nettselskapene får en rimelig avkastning over tid.

3.4.4 Sammenligning av rentenivå med ny og gammel modell

I tilknytning til varsel om inntektsrammer for 2013 er NVE-renten etter den nye rentebestemmelsen beregnet til 7,12 prosent. Dette nivået er fremdeles godt under det som var nivået i 2007 med den nåværende rentebestemmelsen, dvs. før finanskrisen slo inn i Norge. Nivået i 2007 var 7,83 prosent. Dersom den vedtatte rentebestemmelsen hadde vært lagt til grunn i 2007 ville renten vært 8,28 prosent, dvs. 0,45 prosentpoeng høyere. Tilsvarende renter for 2002 ville vært 9,64 prosent etter nåværende bestemmelse og 9,50 prosent etter den nye bestemmelsen, dvs. 0,14 prosentpoeng lavere. Selv om endringen i renten på helt kort sikt kan virke stor, så er den varige effekten av renteendringen vesentlig mindre. Årsaken til at renteøkningen er så stor fra 2012 til 2013 skyldes i hovedsak at både gjeldsleddet og den risikofrie renten i egenkapitalleddet er urimelig lav i 2012 i forhold til faktiske gjeldskostnader og alternativavkastningen for egenkapitalen.

3.4.5 Endelig forskriftstekst

§ 8-3 Referanserente

Norges vassdrags- og energidirektorat skal ved fastsettelsen av årlig inntektsramme benytte en referanserente som fremkommer ved:

$$r = (1 - G) \times \left[\frac{Rf + Infl + \beta_e \times MP}{1 - s} \right] + G \times (Swap + KP)$$

G: Fast gjeldsandel fastsatt til 60 prosent

Rf: Fast nøytral realrente fastsatt til 2,5 prosent

Infl: Årlig justering for inflasjon beregnet som gjennomsnittet av de to siste årenes faktiske inflasjon basert på KPI og anslag for inflasjon de to neste årene. Alle tall publisert av SSB. Dersom beregnet gjennomsnitt er negativt settes det til null.

β_e : Egenkapitalbeta fastsatt til 0,875

MP: Fast markedspremie fastsatt til 5 prosent

Swap: Årlig gjennomsnitt av 5-årig swaprente hos to av de største bankene i Norge

KP: Årlig gjennomsnittlig av bransjespesifikk kredittrisikopremie, som fremkommer av spredningen mellom 5-årige kraftobligasjoner og 5-årige swaprenter beregnet av to av de største bankene i Norge. Kraftobligasjonene skal tilhøre kraftselskaper med en rating på minimum BBB+

s: Skattesats på 28 %

3.5 Data som skal inngå i KILE-ordningen

3.5.1 Endring i § 9-1: Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi (KILE)

Høringsdokumentets forslag:

§ 9-1 Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi

Årlig inntektsramme skal kvalitetsjusteres som følge av avbruddskostnader for tilknyttede sluttbrukere. Dette gjelder avbruddskostnader for avbrudd som skyldes feil eller planlagte utkoblinger i høyspenningsanlegg eller feil i fordelingstransformator, avbrudd hvor feil i lavspenningsanlegg medfører utkobling i høyspenningsanlegg samt avbrudd ved samtidig utkobling av alle lavspenningskurser på samme fordelingstransformator, rapportert i henhold til forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

3.5.2 Høringsinstansenes innspill

Det er ingen merknader til den foreslåtte endringen.

3.5.3 NVE kommentarer

Forslaget opprettholdes.

3.5.4 Endelig forskriftstekst

§ 9-1 Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi

Årlig inntektsramme skal kvalitetsjusteres som følge av avbruddskostnader for tilknyttede sluttbrukere. Dette gjelder avbruddskostnader for avbrudd som skyldes feil eller planlagte utkoblinger i høyspenningsanlegg eller feil i fordelingstransformator, avbrudd hvor feil i lavspenningsanlegg medfører utkobling i høyspenningsanlegg samt avbrudd ved samtidig utkobling av alle lavspenningskurser på samme fordelingstransformator, rapportert i henhold til forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

3.6 Referansepris på kraft

Det var ikke foreslått endringer når det gjelder referansepris på kraft i høringsforslaget.

3.6.1 Høringsinstansenes innspill

Energi Norge mener en mulig forbedring av dagens løsning kan være å bruke månedsveid områdepris basert på kvadratet av selskapenes brutto forbruk + 0,3 øre/kWh (handelskostnader og kostnader i regulerkraftmarkedet).

NTE Nett påpeker at for nettselskap med mye innmating av produksjon i nettet, vil en andel av tapskostnadene være ute av kontroll. I år med mye nedbør vil dette generere ekstra mye tap, når ekstra mye produksjon skal transporteres. NTE Nett ber NVE vurdere om dette bør kompenseres for i reguleringsmodellen.

3.6.2 NVEs kommentarer

Generelt øker tapet med økende kraftforbruk, fordi mer strøm går i kraftlinjen. Man kan likevel ikke trekke en parallell mellom økt forbruk og økt nettap hos alle nettselskap i distribusjonsnettet. I overføringsnettet er det flere forhold som har innvirkning på om nettapet øker eller reduseres, blant annet hvor i nettet forbruksøkningen kommer i forhold til innmatingen. NVE mener derfor det vil være feil å bruke volumvekter basert på kvadratet av forbruket. Et slikt forhold gjelder kun for en isolert linje. I dagens referansepris er det inkludert et påslag på 0,8 øre/MWh for å ta hensyn til slike forhold.

NVE tolker innspillet fra NTE Nett som at selskapet etterlyser at forholdet tas hensyn til i de sammenlignende analysene i kostnadsnorm-modellene. I regional- og sentralnettsmodellen holdes nettapet utenfor analysene, slik at selskapene får sine nettapskostnader (referansepris x energitap) dekket hvert år. NVE har i tillegg foretatt analyser for å undersøke om selskap med mye produksjon i regionalnettet har systematisk høyere kostnader enn andre regionalnettselskap. NVE har ikke funnet noen sammenheng her, og mener derfor at den eksisterende modellen tar hensyn til slike eventuelle forskjeller.

I distribusjonsnettet derimot, mener NVE det er riktig å inkludere nettapskostnader i de sammenlignende analysene, på linje med drifts- og vedlikeholdskostnader og KILE. NVE har identifisert at selskap med småkraftverk som mater inn på distribusjonsnettet har

høyere kostnader enn andre, og et rammevilkår basert på installert effekt til småkraftverket er inkludert i modellen. Dette skal fange opp relevante kostnader knyttet til det å ha småkraftsproduksjon. Det fanger derimot ikke opp svingninger i kostnadene mellom våte og tørre år, og hvor mye den fanger opp mengden energi som transporteres avhenger av sammenhengen mellom installert effekt og produksjon i kraftverket.

For alle nettselskap vil det være kostnader som svinger mellom år, og som fører til at selskapene kommer relativt dårlig eller bra ut i kostnadsnorm-modellene. Over tid mener vi at modellene vi nå benytter er gode, basert på tilgjengelige data.

3.6.3 Konklusjon

NVE kan ikke se at det har kommet nye opplysninger som kan forbedre dagens beregning av referanseprisen på kraft. NVE vil følge med på om data som kan forbedre beregningene gjøres tilgjengelig.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Konsekvenser for virksomhetene og kundene

Ingen av endringene innebærer nye plikter for nettselskapene. De økonomiske konsekvensene for nettselskapene ved endringene i rentebestemmelsen er økt avkastning i forhold til dagens nivå på kort sikt. NVE har estimert at renteøkningen isolert sett vil øke inntektsrammen med 5-7 prosent på kort sikt. Den nye ordningen for håndtering av FoU-kostnader gir nettselskap som utfører slike prosjekter økt lønnsomhet. Inntekstrammen til selskapene som driver FoU vil kunne øke opptil 0,75 prosent, men for bransjen som helhet vil inntektsrammene kun øke dersom ordningen fører til økt FoU-aktivitet. De økonomiske konsekvensene av endringene i håndteringen av mer-/mindreinntekt er det vanskelig å si noe entydig om. Det vises til punkt 2 om generelle merknader for et utfyllende svar på dette.

4.2 Konsekvensene for myndighetene

Endringene fører til en neglisjerbar økning i arbeidsmengde for myndighetene.

5 Endelig forskriftstekst

Forskrift om endring i forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 4. desember 2012 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 9-1, gitt med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 10-6.

I.

I forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer gjøres følgende endringer:

§ 4-9 skal lyde:

Gevinst eller tap ved avgang av anleggsmidler skal rapporteres for hvert virksomhetsområde i henhold til § 3-1 første ledd.

§ 7-3 skal lyde:

Følgende kostnader skal dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme:

- a) Kostnader ved kjøp av nettjenester fra andre nettselskaper, og kostnader ved leie av andre nettselskap sine anlegg med inntektsramme.*
- b) Innbetalt eiendomsskatt.*
- c) Endringer i avskrivninger og i avkastning som følge av endret avkastningsgrunnlag i forhold til verdiene som inngår i kostnadsgrunnlaget, jf. § 8-1. Dersom endringene er negative skal de trekkes fra årlig inntektsramme.*
- d) Kostnader ved spesifikke FoU-prosjekter som på forhånd er godkjent av Norges vassdrags- og energidirektorat. Tillegget kan ikke overstige 0,3 prosent av nettselskapets avkastningsgrunnlag i det aktuelle år.*

§ 7-5

fjerde ledd skal lyde:

Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til den antatte saldo for mer- eller mindreinntekt med sikte på å styre denne saldoen mot null over tid. Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til antatte avbruddskostnader. Nettselskapet skal utarbeide

og kunne fremlegge en begrunnet og dokumenterbar plan for dette som er vedtatt av selskapets styre. Dersom selskapet ikke har styre, skal planen vedtas av selskapets øverste myndighet. Selskapet skal kunne fremlegge dokumentasjon på at de har tatt hensyn til saldo for mer- eller mindreinntekt når de fastsatte tariffene i hvert enkelt år.

femte ledd skal lyde:

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn eller som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE på hvert av nettnivåene, sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett, skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. For Statnett SF sitt sentralnett gjelder kravet om avskrivning for mindreinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE- fradrag og korrigert KILE. Det kan i særlige tilfeller søkes om fritak fra hele eller deler av avskrivningsplikten. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger de fastsatte grensene i første ledd.

§ 8-3 skal lyde:

Norges vassdrags- og energidirektorat skal ved fastsettelsen av årlig inntektsramme benytte en referanserente som fremkommer ved:

$$r = (1 - G) \times \left[\frac{R_f + \text{Infl} + \beta_e \times MP}{1 - s} \right] + G \times (\text{Swap} + KP)$$

G: Fast gjeldsandel fastsatt til 60 prosent

R_f: Fast nøytral realrente fastsatt til 2,5 prosent

Infl: Årlig justering for inflasjon beregnet som gjennomsnittet av de to siste årenes faktiske inflasjon basert på KPI og anslag for inflasjon de to neste årene. Alle tall publisert av SSB. Dersom beregnet gjennomsnitt er negativt settes det til null

β_e: Egenkapitalbeta fastsatt til 0,875

MP: Fast markedspremie fastsatt til 5 prosent

Swap: Årlig gjennomsnitt av 5-årig swaprente hos to av de største bankene i Norge

KP: Årlig gjennomsnittlig bransjespesifikk kredittrisikopremie, som fremkommer av spreaden mellom 5-årige kraftobligasjoner og 5-årige swaprenter beregnet av to av de største bankene i Norge. Kraftobligasjonene skal tilhøre kraftselskaper med en rating på minimum BBB+

s: Skattesats på 28 %

§ 8-7 annet ledd skal lyde:

Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som utgjør inntil 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt skal NVEs referanserate benyttes. Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 12 måneder eller lavere benyttes.

§ 9-1 første ledd skal lyde:

Årlig inntektsramme skal kvalitetsjusteres som følge av avbruddskostnader for tilknyttede sluttbrukere. Dette gjelder avbruddskostnader for avbrudd som skyldes feil eller planlagte utkoblinger i høyspenningsanlegg eller feil i fordelingstransformator, avbrudd hvor feil i lavspenningsanlegg medfører utkobling i høyspenningsanlegg samt avbrudd ved samtidig utkobling av alle lavspenningskurser på samme fordelingstransformator, rapportert i henhold til forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

§ 18-5 nytt annet ledd skal lyde:

§ 7-5 femte ledd trer i kraft 1. januar 2015 med virkning første gang for akkumulert mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2015.

II.

Endringene trer i kraft 1. januar 2013, med unntak av endringene i § 9-1 første ledd som vil tre i kraft fra 1. januar 2014 og endringene i § 7-5 femte ledd og § 18-5 nytt annet ledd som vil tre i kraft 1. januar 2015.

6 Referanser

Direktiv 2009/72/EF

Forskrift 7. desember 1990 nr 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovsforskriften)

Johnsen, Thore (2012): *Vurdering av forslag til endring av NVE-renten fra 2013*

Norges Bank ved Bernhardsen og Kloster (2010): *Hva er nivået på den normale renten?*

Norges Bank (2012): Pengepolitisk rapport

NOU (2012:16): *Samfunnsøkonomiske analyser*, Finansdepartementet

NVE-høringsdokument 1/2012

PWC for Energi Norge (2011): *NVEs referanserente*

St. Meld. 13 (2010-2011): *Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi*

St. Meld. 14 (2011-2012): *Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet*

von der Fehr, N-H Mørch (2010): *Den økonomiske reguleringen av strømmettet – en gjennomgang*, Universitetet i Oslo

Utgitt i Rapportserien i 2012

- Nr. 1 Kvikkleireskred ved Esp, Byneset i Trondheim. Kari Øvrelid (20 s.)
- Nr. 2 Årsrapport for tilsyn 2011 (40 s.)
- Nr. 3 Første inntrykk etter ekstremværet Dagmar, julen 2011 (28 s.)
- Nr. 4 Energy consumption. Energy consumption in mainland Norway (59 s.)
- Nr. 5 Climate change impacts and uncertainties in flood risk management: Examples from the North Sea Region (62 s.)
- Nr. 6 Kvartalsrapport for kraftmarknaden. 4. kvartal 2011. Finn Erik Ljåstad Pettersen (red.) (86 s.)
- Nr. 7 Statistikk over nettleie i regional- og distribusjonsnettet 2012. Inger Sætrang (53 s.)
- Nr. 8 Flomrisikoplan for Gaula ved Melhus. Et eksempel på en flomrisikoplan etter EUs flomdirektiv (78 s.)
- Nr. 9 Inntak Viddal – FoU-prosjekt på tilbakespyling. Sluttrapport. Jan Slapgård (31 s.)
- Nr. 10 Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft 2011 (15 s.)
- Nr. 11 Flomsonekart: Delprosjekt Ålen: Kjartan Orvedal, Julio Pereira
- Nr. 12 NVEs årsmelding 2011
- Nr. 13 Vannet vårt. Hydrologi i Norge 2011
- Nr. 14 Capacity building in Hydrological Services Course in Water Level recording and Data Processing at Ministry of Water and Energy 13th – 16th February 2012. Documentation (23 s.)
- Nr. 15 Landsomfattende mark- og grunnvannsnett. Drift og formidling 2011. Jonatan Haga og Per Alve Glad (40 s.)
- Nr. 16 Challenges in Flood Risk Management Planning. An example of a Flood Risk Management Plan for the Finnish-Norwegian River Tana. Eirin Annamo (59 s.)
- Nr. 17 Kvartalsrapport for kraftmarknaden. 1. kvartal 2012. Finn Erik Ljåstad Pettersen (red.)
- Nr. 18 Eksempelsamling. Risiko- og sårbarhetsanalyser for kraftforsyningen
- Nr. 19 Annual Report 2011 The Norwegian Energy Regulator
- Nr. 20 Flomberegning for Levangselva. Lars-Evan Pettersson
- Nr. 21 Driften av kraftsystemet 2011. Karstein Brekke (red.)
- Nr. 22 Annual report 2009 The cooperation between the Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad), the Ministry of Foreign Affairs (MFA) and the Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE)
- Nr. 23 Flaumsonekart. Delprosjekt Naustdal Siss-May Edvardsen, Camilla Meidell Roald
- Nr. 24 Årsrapport for utførte sikrings- og miljøtiltak 2011
- Nr. 25 Kvartalsrapport for kraftmarknaden. 2. kvartal 2012. Finn Erik Ljåstad Pettersen (red.)
- Nr. 26 Glimt fra NVEs historie. Per Einar Faugli
- Nr. 27 Glimses form the history of NVE. Per Einar Faugli
- Nr. 28 Regiontjenesten 100 år. Per Einar Faugli
- Nr. 29 Flomsonekart. Delprosjekt Vigeland. Per Ludvig Bjerke og Julio Pereira
- Nr. 30 Energibruksrapporten 2012. Energibruk i husholdningene.
- Nr. 31 Flom og stor vannføring forårsaket av ekstremværet Frida august 2012
- Nr. 32 Bioressurser i skog – kartlegging av økonomisk potensial. Even Bergseng, Tron Eid, Per Kristian Rørstad og Erik Trømborg, UMB
- Nr. 33 Naturfareprosjektet: Kvikkleireworkshop. En nasjonal satsing på sikkerhet i kvikkleireområde. Teknologidagene, Trondheim, 2012
- Nr. 34 Naturfareprosjektet: Delprosjekt Kvikkleire. Datarapport for Kvikkleireskred ved Esp i Byneset i januar 2012
- Nr. 35 Naturfareprosjektet: Skredvarsling, beredskap og sikring Erfaringer fra studietur til Ministry of Transportation (British Columbia) og Canadian Avalanche Center Teknologidagene, Trondheim, 2012
- Nr. 36 Tid for ny markedsdesign? Finn Erik Ljåstad Pettersen, Anne Sofie Ravndal Risnes

- Nr. 37 Flomberegning for Fagernes (012.LZ). Ingeborg Kleivane
- Nr. 38 Inventory of Norwegian glaciers. Liss M. Andreassen and Solveig H. Winsvold (Eds.)
- Nr. 39 Totalavløpet fra Norges vassdrag 1900-2010. Lars-Evan Pettersson
- Nr. 40 Naturfareprosjektet: Programplan 2012-2015 for etatsprogrammet "NATURFARE – infrastruktur, flom og skred (NIFS)"
- Nr. 41 Vinden som blåste i fjor. Hvor sterk var Dagmar?
- Nr. 42 Kartlegging av grunnvannsressurser. Dimakis Panagotis
- Nr. 43 Kvartalsrapport for kraftmarknaden 3. kvartal 2012. Finn Erik Ljåstad Pettersen (red.)
- Nr. 44 Isstorm. Ising på kraftforsyningsnettet. Roger Steen (red.)
- Nr. 45 Trær til besvær. Lærdommer om skogrydding i etterkant av ekstremværet Dagmar
- Nr. 46 Naturfareprosjektet: Detektering av kvikkleire fra ulike sonderingsmetoder
- Nr. 47 Havvind – Strategiske konsekvensutredninger
- Nr. 48 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – fiskerinteresser
- Nr. 49 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – skipstrafikk
- Nr. 50 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – teknologi- og kostnadsutvikling
- Nr. 51 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – verdiskaping og sysselsetting
- Nr. 52 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – kulturminner og kulturmiljø
- Nr. 53 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – sjøfugl
- Nr. 54 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – landskap, friluftsliv og reiseliv
- Nr. 55 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – forholdet til lover og internasjonale konvensjoner
- Nr. 56 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – petroleumsinteresser
- Nr. 57 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – miljørisiko og beredskap
- Nr. 58 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – kraftsystem og nettilknytning
- Nr. 59 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – kraftproduksjon og vindforhold
- Nr. 60 Fagrapport til strategisk konsekvensutredning av fornybar energiproduksjon til havs – bunnsamfunn, fisk og sjøpattedyr
- Nr. 61 Kostnadseffektivitet hos selskap med distribusjonsnett
- Nr. 62 Revidering av regelverket for beredskap i energiforsyningen og forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (beredskapsforskriften)
Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst
- Nr. 63 Visuelle virkninger av transformatorstasjoner. Matilde Anker (red.)
- Nr. 64 Beregning av kapasitetskurver for Øyeren ved Mørkfoss. Demissew Kebede Ejigu og Erik Holmqvist
- Nr. 65 Ny forskrift om energiutredninger. Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst
- Nr. 66 Endringer i forskrift 30. november 2004 nr 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.
Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst

- Nr. 67 Forskrift om endring av forskrift om systemansvaret i kraftsystemet.
Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst
- Nr. 68 Innstilling til OED – forslag til endring av forskrift 7. desember 1990 nr 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften).
Oppsummering av høringsuttalelser og forslag til endelig forskriftstekst
- Nr. 69 Beskyttelse av kritiske IKT-system i energiforsyningen. Muligheter og utfordringer i forlengelse av en CSIRT (Computer Security Incident Response Team) som understøttelse av IKT-sikkerheten i energiforsyningen CSIR T (Computer Security Incident Response Team) som understøttelse av energiforsyningen.
- Nr. 70 Endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomheten . Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575
Internett: www.nve.no

